

„AZ ELSŐ KÉT PERC UTÁN TUDNI FOGOD”

Varga Fruzsina külföldi tapasztalatokról, a zenekari játék örömről, életre szóló útravalóról

Varga Fruzsina

Két évvel ezelőttig meg sem fordult a fejében, hogy szívesen tanítana, ma pedig már a növendékeivel közösen muzsikál a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának hangversenyein. Varga Fruzsina nagyon fontosnak tartja, hogy amint lehet, koncert- és zenekari tapasztalatot szerezzenek a tanítványai, emellett igyekszik átadni nekik az összes, itthon és külföldön megszerzett tudását. Magát is meglepte azzal, hogy mennyire élvezi a tanítást, s úgy érzi, remekül kiegészíti a zenekari és a kamaraegyüttesekben ellátott feladatait. A fuvolaművésszel oktatásról, tapasztalatokról, valamint „tyúkanyóságról” is beszélgettünk.

– *Együtt a koncertpódiumon a zeneakadémiai tanítványaival. Hogyan indította el ezt a rendhagyó sorozatot?*

– A Rádiózenekarban időnként szükség van arra, hogy kiegészítőt hívjunk a koncertre, s szólamvezetőként arra gondoltam, hogy ezekre az alkalmakra a zeneakadémiai növendékeimet kérem fel. Óriási dolog a számukra, hogy élesben kipróbálhatják magukat egy együttesben, s ezt a saját példám is mutatja, hiszen nagyon fiatalon, 18 évesen, minden zenekari tapasztalat nélkül hívtak meg a Fesztiválzenekarba. Bedobtak a mély vízbe, nagyon komoly feladatokat kaptam, s mindebből rengeteget tanultam. Akkoriban még nem létezett YouTube, ahol mindent megtalálni, sokkal nehezebben ment a felkészülés. Volt is bennem drukk minden koncert előtt, de

mindez megedzette az embert... S ezekkel a tapasztalatokkal most figyelek arra is, hogy a növendékeim ne érezzék azt, hogy nincs védőháló. Nagyon alaposan felkészülünk, együtt gyakoroljuk az adott részeket, s azokon a koncerteken szerepelhetnek, ahol én magam is játszom. Úgy vélem ugyanis, hogy nincs értelme várni, élni kell az ilyen lehetőségekkel. Lényeges, hogy maguk is megtapasztalják, milyen élethelyzetek adódhatnak a zenekari munka során. Megtanulják, miként kell követni a karmester utasításait, milyenek a próbák, milyen trükkök, zenei megoldások segíthetnek a nehezebb részeknél, mire kell ügyelni a hangversenyeken. Ahogy azt is, hogy időben kell megérkezni a próbára, tökéletesen tudva a darabot, s milyen a kommunikáció a kollégákkal, hogyan kell köszönni... Mert az enyémekek ez szerencsére nem okoz gondot, de sajnos azt tapasztalom, nem mindegyik fiatalnál van így. S persze, amikor először megemlítem, hogy nagyzenekarban, koncerten fognak játszani, először kicsit megrémülnek. ‘Biztos?’ – kérdezik aggódva. ‘Biztos!’ – felelem határozottan, bátorítva őket. Hiszen látom, a kezdeti félelmet hamar leküzdik, s mindent remekül megoldanak. Amikor pedig már túl vannak egy ilyen közös zenélésen, utána már gyakran mondogatják: a jövőben zenekarban szeretnének játszani, arra készülnek... E téren is igyekszem nekik segíteni. Mindezzel nagy felelősséget veszek magamra, s rengeteg többletmunkát, hiszen együtt kell nagyon jól begyakorolnunk a darabot, a próbák előtt összejátszani az összes zenekari részletet, mindez azonban nagyon megéri!

Varga Fruzsina

– *Neves pedagógusszülők gyermekeként — édesanyja Vargáné Korchma Fruzsina, édesapja pedig Varga György, akik az abonyi Bihari János és a budapesti Rácz Aladár Zeneiskolában is emlékezetes munkát végeztek —, nem gondolt korábban sosem arra, hogy Ön is tanítson?*

– Nagyon érdekes fordulat ez az életemben, amire korábban nem is vágytam. Valahogy a tanári világ távol állt tőlem. Mert annak ellenére, hogy úgy nőttem fel,

hogy sok időt töltöttem a zeneiskolában, mindig körülvettek a növendékeik, sőt az édesanyám volt az első fuvolatanárom, sosem gondoltam a tanításra. Mindig mást hozott az élet. Még a külföldi egyetemi éveim alatt sem tanításból, hanem haknikból, koncertezésből tartottam fenn magam, és később sem kerestem annak a lehetőségét, hogy kurzusokat tartsak. Tizennyolc éves koromtól rendszeresen játszhattam a BFZ-ben, s ötödéves voltam a Zeneakadémián, amikor mesterképzésre Münchenbe mentem. Ott lehettem zenekari akadémista a Bajor Állami Operaházban két évig, majd onnan kerültem Grazba, ahol felvettek a Grazi Filharmonikus Zenekarba, ez volt az első fix állásom, de nem szerettem igazán, így ezt követően Bécsben lettem szabadúszó. Két éven keresztül játszottam a császárvárosban, s többek között a Wiener Staatsoperben is muzsikálhattam, a Bécsi Filharmonikusok koncertjein szintén gyakorta szerepeltem, turnéztam velük, közben pedig időről időre jártam haza koncertezni. Temérdek izgalmas zenei kalandot hozott a külföldön töltött, összesen hét esztendő. Az itthoni fellépések mellett, amikor a Rádiózenekar próbajátékot hirdetett, elmentem rá, s így kerültem 2006-ban az együtteshez.

<https://www.facebook.com/share/p/14YDpU8saby/> (1:09)

W.A. Mozart: C-dúr versenymű fuvolára, hárfára és zenekarra, 1. tétel kadenciája Varga Fruzsinaival

Részlet Vásáry Tamás Mozart-sorozatának második koncertjéről a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarával
(2025. november 3-i felvétel)

S nagy örömömre sikerült a külföldi kapcsolatokat is megtartani, hiszen tizenöt esztendeje játszom a Luxemburgi Európai Szólistákkal, s emellett már huszonöt éve a Bajor Kamarafilharmonikusoknak is a tagja vagyok, a velük való muzsikálást szintén nagyon szeretem. Rengeteg pluszt adnak ezek a fellépések. Boldoggá tesz, hogy megmaradtak a nemzetközi kapcsolataim és közben itthon élhetek.

– *Ráadásul a külföldi tapasztalatokat hasznosítja is a tanításban.*

– Tényleg abból élek, amit a kint töltött évek alatt elsajátítottam. Rengeteg tanulságos történetem akad, amit ha elkezdek mesélni a növendékeimnek, rácsodálkoznak, mennyi minden történt velem, milyen művészekkel, milyen koncerttermekben játszhattam. S azt kell mondjam, hogy most is rengeteg tapasztalattal térek haza, ha egy-egy fellépésre elutazom valahová. Új és új megfigyelésekkel a darabok kényes állásairól, a próbajáték-meghallgatások kedvelt műveiről, ezek fortélyairól. Ez utóbbiért a leghálásabbak a tanítványaim, valamint azért, mert azt tapasztalják, nem zárom el őket más lehetőségektől. Tudom ugyanis, hogy a tanárok közül kitől mit érdemes elsajátítani, s arra biztatom őket, keressenek fel őket. Vagy ha lehetőség adódik, akkor meghívom ezeket a mestereket, hogy tartsanak nálunk órát. Nincs bennem féltékenység, hiszen az én tudásom is nagyon sokfelől adódott össze.

Varga Fruzsina

– *Említette, hogy sosem gondolt korábban a tanításra. Magánnövendékei sem voltak?*

– Nagy ritkán egy-egy próbajátékra, koncertre felkészítettem azt, aki megkért rá, de nem igazán jutott rá idő. A sok zenekari munka, a rendszeres külföldi fellépések mellett nem is fért volna bele az állandó tanítás az időbeosztásomba. Olyan ritkán foglalkoztam hát egy-egy muzsikussal, hogy nem is értettem, hogyan jutottam a Zeneakadémia fúvóstanészék vezetői, Oross Veronika és dr. Szatmári Zsolt eszébe. Még ma sem tudom... Nagyon meglepett a felkérésük, vissza is kérdeztem, biztos meggondolták-e, s erre az volt a válaszuk, többször átbeszélték, és szeretnék, ha igent mondanék. Rávágtam, hogy ki kell próbálni, de aztán kicsit megijedtem, hiszen számomra ismeretlen volt ez a terep. Arról nem is beszélve, milyen óriási felelősség, hogy ezek a fiatalok az emberre bízzák az életüket, a pályájukat.

– *Nem kért tanácsot a szüleitől?*

– Beszéltem velük, s rengeteg biztatást kaptam, nem aggódtak egy pillanatig sem. Édesanyám azt mondta: 'Ugyan már, az első két perc után tudni fogod, mint mondj' - s tényleg így volt. Nekik a tanítás annyira természetes, ebben éltek oly sok évtizeden keresztül, s bennem is annyira bíztak mindketten, hogy fel sem merült, hogy bármi miatt aggódni kellene. S igazuk volt, tényleg az órákon előjönnek korábbi emlékek, felbukkannak a megfelelő metódusok... Akitől nagyon sok és hasznos tanácsot kapok, az a férjem, Vida Róbert. Amikor megkaptam a zeneakadémiai felkérést, ő is rögtön azt mondta: ezt muszáj kipróbálni. Robi a Rádiózenekar szólamvezető tubása, aki fiatalon rengeteget tanított, ráadásul alap-, közép- és felsőfokon is, és szép eredményeket ért el. A növendékei nagyon sikeresek lettek, sorra nyerték a nemzetközi versenyeket, próbajátékokat. Roppant találó megállapításai vannak, szakmailag is kiválóak a tanácsai, nagy hasznát veszem a tapasztalatainak. Nehéz azért a sok egyéb feladatom mellett a kellő időt, energiát szánni minderre, de azt érzem, a tanítás szépen kiegészíti a zenekari és a kamarazenei munkát, arról nem is

beszélve, hogy magam is új megvilágításban látom így az oly sokszor előadott műveket. Érdekes egyébként, hogy három növendékem van a Zeneakadémián, három lány, s mindnyájan Kecskeméten végeztek, ahogy magam is. Berényi Bea növendéke lehettem, most férje, Dratsay Ákos viszi tovább az iskolát, így továbbra is kiváló fiatalok érkeznek a városból. Szakmailag és lelkileg is nagyon kötődöm ehhez az kiváló fuvolaműhelyhez, s ezt képviseli ez a három lány is: Borsi Blanka, Bencsik Zsófia és Csuvár Anna. Akik nemcsak velem koncerteznek, hiszen arra biztatom őket, hogy keressék a fellépési lehetőségeket, próbálják ki magukat minél többször közönség előtt. Ügyesen boldogulnak, kamariformációban is játszanak. S azt látom, sikerrel birkóztak meg a vidékről a fővárosba költözéssel, ami szintén nem egyszerű feladat. Nem könnyű az önállóság, ahogy az sem, hogy az ember megszokja a Zeneakadémia ritmusát. Tudom magam is, hiszen ezt az utat jártam végig, s ezért is igyekszem segíteni nekik, amiben csak lehet. Mondták is rám az Akadémián, hogy olyan vagyok, akár egy tyúkanyó, de vállalom.

Varga Fruzsina

- *S miben kell mást tanítani, mint amikor még Ön járt a Zeneakadémiára?*
- Bővült a repertoárt, akadnak felfedezések, írtak darabokat, de persze azért most is meg kell tanulni az alapműveket. Amivel nehezen barátkozom meg, hogy mindenhová videofelvételeket kell küldeni. A Covid óta azt látom, hogy mindenütt ki akarják küszöbölni az első fordulót a versenyeken. S van, aki fantasztikus videót küld be, aztán élőben pedig a teljesítmény gyalázatos... E téren nekünk is muszáj fejlődünk. Annak idején a müncheni főiskolán, ha nagy ritkán szükség volt ilyen felvételekre, elkészítették az ottani stúdióban. A Zeneakadémián nincs ilyen lehetőség, mindenkinek magának kell boldogulnia. Nemrég nálunk, a Rádiózenekarnál járt vendégszereplésen Emmanuel Pahud, s az első próbájára bejöhetek a növendékeim, s volt is a hangszerünk királyával egy nagyon érdekes beszélgetés. Amikor felvetődött a videofelvételek kérdése, azt mondta, szerinte ma már tanítani kellene, hogyan lehet

egy fuvolafelvételt jól bemikrofonozni, mert annyiszor van rá szükség. S nekem a mai önmenedzselés is furcsa, sok múlik azon, hogy ki mennyire tudja reklámozni magát. Aki azonban sérülékenyebb, annak nehéz mindezt kezelni... Ebből a szempontból nem irigylem a mai fiatalokat.

– *Mi a tanári ars poeticája? Mit szeretne továbbadni a növendékeinek?*

– A legfontosabb, hogy képesek legyenek gyönyörű hangon, muzikálisan játszani! Fontosnak tartom azt is, hogy a bécsi klasszikus stílust jól sajátítsák el, mert úgy látom, mostanában ez megy a legnehezebben. Valahogy a mai fiatalok nem érzik, s e téren is szeretnék segíteni. Fel akarom készíteni a növendékeimet az életre, a kenyérkeresetre, a zenekari munkára, arra, hogy sikerrel szerepeljenek a próbajátékokon, amelyeknek csak egyetlenegy nyertese van... Arra biztatom őket, hogy járjanak koncertre, legyenek nyitottak a zene minden területe iránt, ismerjenek meg sokféle műfajt. Tanuljanak nyelveket, s érdemes színházba, kiállításra járni, olvasni minél többet. A lényegesebb dolgok közé tartozik még a légzéstechnika, az, hogy tudatos legyen a légzés, a fújás. Egy életre elegendő útravalót kell adnom, hogy bármit hoz is a pályájuk, mindig legyen fogódzójuk. Ha ez meg van, bárhogy alakul a sors, a hangszerrel már nagy baj nem érheti őket!

Réfi Zsuzsanna

Theobald Böhm: Polonaise, op. 16
Grand Polonaise Op. 16 (12:38)

(Szergej Prokofjev d-moll szonáta fuvolára és zongorára, op. 94)

Sonata in D major for fluet and piano Op. 94: Allegro con brio (6:31)

Sonata in D major for fluet and piano Op. 94: Moderato (7:35)

Sonata in D major for fluet and piano Op. 94: Presto (4:51)

© 2007 TON 4 RECORDS